

PAGEO

PALLAS ATHÉNÉ
GEOPOLITIKAI
ALAPÍTVÁNY

AZ
ÚRI
utca

7
2

TÖRTÉNETE

Az Úri utca utolsó háza volt: plébániaépület, családi ház, katonai kincstár, italmérés, villamos teherelosztó központ és nem mellesleg a Magyar Nemzeti Bank is itt akarta őrizni aranytartalékát. A ház alatt 45 méteres mélységig nyúló pincerendszer terül el, amely a Vár alatti Labirintushoz is csatlakozik. Bár az utóbbi évtizedekben az ingatlant elhanyagolták, állapota leromlott, reméljük, hogy a közeljövőben ez a mesés múlttal rendelkező, kihasználatlan épület újra visszakerülhet a nemzet szolgálatába!

KÖZÉPKOR

Az Úri utca 72 helyén a középkorban a Mária Magdolna templomhoz tartozó plébániaépület állt. II. világháború utáni falkutatások három helyen középkori falat találtak. A mai épület helyén az 1696 évi Zaiger szerint két ház állt. Az északi ház csak egy részét fedi le a mai beépítés, mely a középkori telekbeosztást követte. Egy 1956-os építkezés során XVI. századi cserépkorsó és XVII. századi cserépbögre került elő, melyek bizonyítják a telek múltját.

XVII. sz.

A XVII. század első felében a katonai kincstáré volt a telek, melynek építkezéséről nem tudunk, de Johann Matthey 1743-as budai térképén úgy látszik, mintha a Mária Magdolna toronnyal szemben levő hosszúkás telken az Úri utcai traktusban épületet jelölne.

XVIII. század

1750-ben került Carl Joseph Ull és felesége birtokába a telek, akik feltehetőleg építkeztek itt. Nem véletlen, hogy a ház megmaradt archaikusabb szerkezeteit, a fiókos dongaboltozatot éppen a legkorábbi utcai traktusban találjuk, a kapualjban. Épületünk esetében az 1784-es összeírás a földszinten két hálószobát, az emeleten hat hálószobát, egy lakószobát és húsz fűszekamrát, az udvaron hat ló elhelyezésére alkalmas istállót tüntetett fel és hat szobával volt bővíthető az épület.

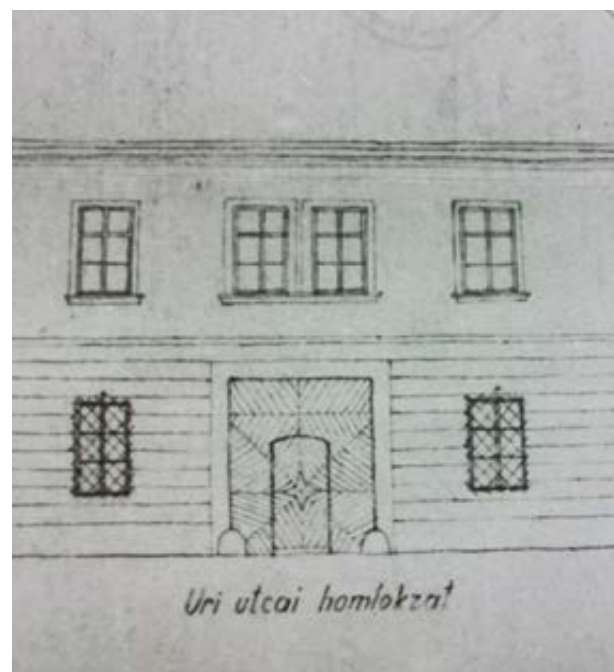
Ekkor a tulajdonos Joseph Hasslinger volt. Feltehetően ekkor épült a ház sétányra néző szárnya, ennek nyomát őrzi a ház észak-nyugati sarkában található csehsüveg boltozatos földszinti helyiség. Ugyanerre az időszakra tehető az Úri utcai homlokzat késő barokk architektúrájának kialakulása, az emeleti lizénás (ma már nem létező) tagolással.

1784 és 1792 között **3500 forint** értékű beruházás, bővítés történt az épületen. Ez az összeg a Várban akkoriban közepes mértékű beruházásnak számított.

1805-ben József Nádor rendeletére újabb összeírást tartottak. A még mindig Hasslinger tulajdonában levő épület földszintjén két utcai, két udvari szoba helyezkedett el. Az emeleten öt szoba nézett az Úri utcára, három az udvarra és egy a bástyasétányra. Érdekesség, hogy a felmérés italmérést is regisztrált az épületben. Tehát a ház jóval nagyobb lett.

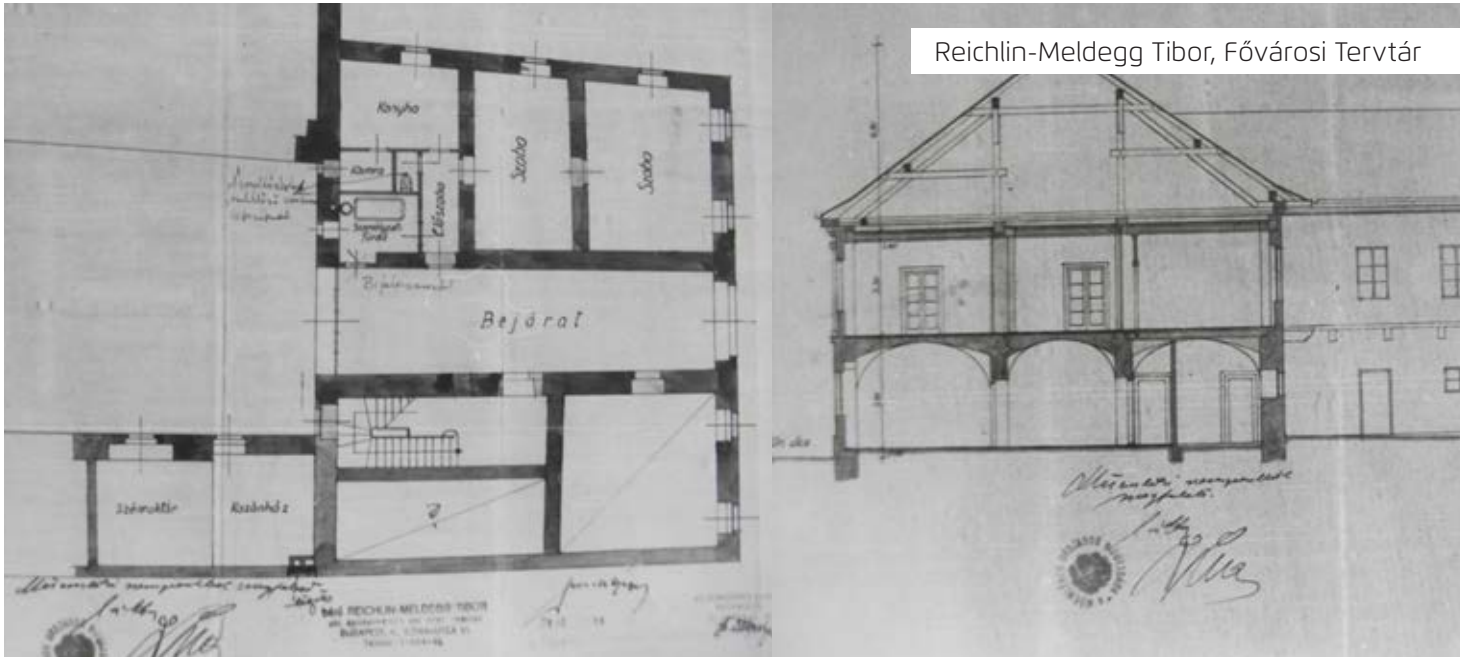
XIX. század

A XIX. század első negyedében jelentős építkezés nem ment végbe a házon. A század végén készült Györök Leo festménye a Mária Magdolna templomról, mely templomábrázolás háttérében látszik az épület. Az Úri utcai homlokzat egyetlen hangsúlyos részlete, mely inkább a XIX. század elejére tehető, a klasszicizmus időszakára datálható, a kőkeretes, egyenes záródású Úri utcai kapu.

Az épület tervekkel is jól dokumentált átépítése 1939-41-ben folyt. A ház felmérését báró Reichlin-Meldegg Tibor építésmérnök készítette el, akinek földszinti alaprajza jól mutatja az összes barokk kori szerkezetet. A pincelejárat az udvar délkeleti sarkából volt. A már említett csehsüveg boltozattal fedett helyiség kapualj lehetett. Ekkor még megvolt az udvar mind a négy oldalon körbefutó, konzolos függőfolyosója. Ezt ez az átépítés szüntette meg.

A homlokzat két ponton változott. Az Úri utcai homlokzat középső axisában a korábbi ablak helyére két egymás melletti, külön keretezésű ablak került és ugyancsak e szárny északi homlokzatán a földszinti, sarki, egykori bolt bejáratát ablakkal helyettesítették. A kivitelezés 1939 körül kezdődött.

Reichlin-Meldegg Tibor, Fővárosi Tervtár

A tulajdonos Scossa Géza ezek után a bástyasétányi épületrész átalakítását vette tervebe Lehoczky Gyula tervei alapján: új lépcsőház készült és az emelet belső beosztása átalakult. A homlokzat terveit is Lehoczky készítette az északi homlokzat emeletének timpanonokkal koronázott kis ablakaival. Sajnos a második világháború nagy pusztítást vitt végbe az épületen. Tetőzete leomlott, a homlokzatok megsérültek. Leomlott csaknem minden válaszfal.

1942-ben a Magyar Nemzeti Bank tulajdonába került az épület, s műszaki hivatala állította helyre. Az épület alatti kiterjedt pincerendszerben a Magyar Nemzeti Bank trezorját helyezték el az ország aranytartalékának tárolása céljából. (További részletek a pincerendszer leírásánál).

Ez a funkció az 1950-es években szűnt meg a Magyar Villamos Művek Tröszt Országos Villamos Teherelosztó központja került ide. 1960-ban az Erőmű Beruházási Vállalat antennatornyot tervezett ide. A pincerendszerben 1967-ben hírközlési központot alakított ki itt az Erőterv, majd a Magyar Villamos Művek Tröszt 1969-ben 13 szolgálati lakást épített ki.

**Az Úri utca 72. az átépítések ellenére
architektúrájának rendszerében, tömegében és egyes
szerkezeteiben őrzi a késő barokk ház értékeit,
egy jó helyreállítás újra felszínre hozhatja ezeket.**

- 1686 ● Katonai Kincstár
- 1750 ● Carl Joseph Ull és felesége
- 1755 ● Joseph Ebert és felesége
- 1777 ● Caecilia és Theresia Ebert
- 1777 ● Joseph Hasslinger
- 1819 ● Joseph Hörmann
- 1830 ● Thoma József és felesége
- 1856 ● Thoma János Nándor és felesége
- 1876 ● dr. Gombár Tivadar
- 1912 ● dr. Gombár Tivadar
Orczy Gyuláné sz.Gombár Ilona
Gőzsy Tiborné sz.Gombár Mária
Saly Ivánné sz.Gombár Angela
Gombár Anna
- 1919 ● báró Rubidó Zichy Iván
- 1934 ● báró Rubidó Zichy Ivánné gróf Zichy Erzsébet
- 1936 ● Scossa Géza
- 1942 ● Magyar Nemzeti Bank
- 1963 ● Magyar Állam (később Elektromos Művek Rt.)

Az épületet 2015-ben a Pallas Athéné Geopolitikai Alapítvány vásárolta meg, hogy ott geopolitikai és a geostratégiai központot hozzon létre. Az elsősorban oktatással és képzéssel foglalkozó központ legfontosabb célja a világ globális működésének elemzése és az ezzel kapcsolatos ismeretek megosztása lesz.